УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
75 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-3740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 74125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVI. Ч. 89. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 14-го ТРАВНЯ 1969 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 14, 1969 No. 89. VOL. LXXVI

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 13 травня 1969

В АМЕРИЦІ

ЗГІДНО З ДОСЛІДЖЕННЯМ ПЕНТАГОНУ, опублікованими останніми днями, на випадок совєтської нуклеарної атаки в 1975 році з усіх стратегічних ракетних інсталяцій в З'єднаних Стейтах Америки перетриває цю атаку всього яких десять процентів. Можливість такого знищення була причиною того, що президент Ніксон наказав започаткувати будову антибаллістичної ракетної системи для охорони існуючих і майбутніх ракетних інсталяцій. Таку заяву склав д-р Джан С. Фостер, юн., директор оборонних дослідів й інженерії.

ПРЕМ'ЄР СІНГАПУРУ ЛІ КУАН ЙЕВ був гостем през. Ніксона в Білому Домі й відбув з ним довшу розмову на актуальні міжнародні справи. Здогадуються, що Лі мав попереджувати Ніксона перед надто поквапним рішенням щодо виведення американських військ з Південного В'єтнаму.

3,500.000 НОВИХ МІСЦЬ ПРАЦІ БУДЕ ВІДКРИВАТИСЯ найближчими роками протягом 1970-их років, не зважаючи на поширення автоматизації, як і на те, що багато зайнять буде „зникати". Такий розвиток передбачається з висновків досліджень, переведених департаментом праці ЗСА. Найбільше нових місць праці буде відкриватися для вчителів, секретарів, продавців та водіїв вантажних авт. Буде також велике запотребування на робітників і службовців в автоматизованих ділянках праці, зокрема для обслуги телефонів і друкарських складачів.

ЯКИХ 50 СТУДЕНТІВ ТЕОЛОГІЇ, БІЛИХ І ЧОРНИХ, окупували в неділю 11 травня ц. р. будинок Юнійної Теологічної Семінарії в Ню Йорку, заявляючи цим свою підтримку для вимог провідника войовничої групи негрів Джеймса Формана, щоб християнські церкви й жидівські синагоги сплатили американським неграм 500 мільйонів „репарацій" за вчинені супроти негрів несправедливості.

БІЛИЙ ДІМ ПЕРЕДАВ ДЛЯ ПРЕСИ ОФІЦІЙНЕ ЗВІДОМЛЕННЯ про маєткові активи й пасиви президента Ніксона. Згідно з цим звідомленням, майно Ніксона і його родини оцінено на 596.000 долярів. Загальна сума активів виносить 980.400 дол., зобов'язання — головно морґеджі і позики 383.500 дол. Ставши Президентом, Ніксон продав свої акції в різних корпораціях, як також своє мешкання в Ню Йорку, й купив два доми на Флориді й одну посілість в Каліфорнії. Майно през. Ніксона буде оформлене правно в окрему фундацію.

В КЛІВЛЕНДІ ЗАСУДЖЕНО НА КАРУ СМЕРТИ НА ЕЛЕКТРИЧНОМУ КРІСЛІ негритянського націоналіста Фреда (Агмеда) Івенса, обвинуваченого в убивстві чотирьох осіб в липні 1968 року. Згідно з вироком 37-літній Івенс має бути страчений на електричному кріслі 22 серпня ц. р. Зараз після проголошення вироку його перетранспортовано до тяжкої тюрми в Колюмбус, Огайо.

У СВІТІ

ДО ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ ВПЛИНУЛО за останніх 20 років коло 100.000 індивідуальних та збірних скарг проти порушування людських прав в різних країнах, найбільше в комуністичних. За кожним разом автори скарг діставали повідомлення, що ОН є міждержавною установою, яка не може розглядати скарг приватних осіб чи громадських організацій. Але тепер кількість тих скарг така велика, що Економічно - соціяльна Рада ОН в Женеві обмірковує спосіб, як все ж розглядати найповажніші скарги. Ясно, що завзяту опозицію проти такої можливости ведуть Совєти і їх сателіти, нотерійні і безперервні порушники конвенції про права людини.

У ШТУТҐАРТІ ВІДБУВСЯ з'їзд нео-нацистів, згуртованих у Національно - демократичній, насправді націоналістичній, партії. Приявних було 628 делеґатів. Прийнято політичну плятформу для найближчих парляментарних виборів, які відбудуться в Західній Німеччині 28 вересня ц. р. Між точками тієї плятформи є опозиція проти підписання Західньою Німеччиною міжнародного договору проти поширення атомової зброї, різке неґативне становище супроти Східньої Німеччини, вимога амнестії для засуджених за легші злочини воєнних злочинців і т. п. Головою тієї партії є Адольф фон Тадден, і він сподівається, що з осінніх виборів та партія здобуде кілька мандатів до західньо - німецького парляменту.

ВІЙНА В НІҐЕРІЇ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ без уваги на те, що друга з черги столиця Біяфри Умуахія також впала в руки війська центрального уряду Ніґерії. Проте тамошня війна, яка 7 липня ц. р. матиме вже свої другі роковини, триває завдяки незламності духа біяфрійців, що проголосили були незалежність колишньої Східньої провінції Ніґерії, відірвавшись від державного зв'язку з нею. Новою столицею Біяфри стало містечко Орлю. Біяфрійці здобули назад місто Оверрі, але одною з головних баз ніґерського війська є колишня столиця Біяфри Онуґву. Єдиний зв'язок Біяфри з зовнішнім світом відбувається через летовище в Улі.

У ПАРИЖІ ЗАСТРАЙКУВАЛА редакція відомого у Франції й широкому світі щоденника „Фіґаро". Страйк вийшов на тлі суперечки з видавцем Жаном Пруво, який відкинув вимогу редакційного штабу, щоб редакція мала вплив на покликування також адміністративного персоналу і складу екзекутиви видавничої спілки. Страйк не має політичного підложжя й однаково редактори, як названий власник більшости уділів видавництва, належать до консервативного табору.

ЩЕ МОЖНА ОДЕРЖАТИ БІЛЕТИ НА ОПЕРУ „АННА ЯРОСЛАВНА"

Джерзі Ситі. — З Головної Канцелярії УНСоюзу інформують, що хоча поважна частина білетів вступу на прем'єру оперу Антона Рудницького „Анна Ярославна" до лібретта Леоніда Полтави, що відбудеться в Карнеґі Голл в Ню Йорку в суботу, 24-го травня, вже випродана, то тим не менше ще поважна кількість білетів (дешевших на бічні місця та на балькон) ще є до розпорядження і їх можна набути. Рівночасно крамниці „Арка" і „Сурма" в Ню Йорку прохають усіх тих, хто замовив у них білети на цю оперу, щоб обов'язково відібрав їх у тих крамницях найпізніше до неділі, 18- травня.

ПРЕЗ. НІКСОН ГОВОРИТИМЕ В СЕРЕДУ ПРО ПЕРСПЕКТИВИ МИРУ У В'ЄТНАМІ

Вашингтон. — З Білого Дому повідомлено, що в середу 14 травня ц. р. президент Ніксон виступить з промовою, в якій з'ясує перспективи миру у В'єтнамі. Цей виступ буде першою телевізійною промовою Ніксона, як президента, до американської нації, в якій він вперше за свого урядування складе докладний звіт про ситуацію у В'єтнамі і про дальшу американську політику у відношенні до цієї країни. Триватиме промова якої півгодини. Проголошено повідомлення про рішення през. Ніксона виступити із зверненням до нації в понеділок 12 травня, після того, як Ніксон відбув конференцію із прибулим з Південного В'єтнаму командувачем збройних сил ЗСА ген. Крейтоном В. Абрамсом. Відбувалася конференція в приявності секретаря оборони Мелвіна Р. Лерда та голови об'єднаних шефів штабу ген. Ірла Г. Вілера, як також президентового дорадника для справ державної безпеки Генрі А. Кіссінгера. Темою конференції був перегляд мілітарної ситуації в Південному В'єтнамі і зокрема посиленої активности В'єтконгу. Учасники конференції висловили потім в розмовах з кореспондентами переконання, що промова през. Ніксона буде його найважливішою політичною промовою із усіх виголошених досі. В політичних колах думають, що Ніксон використає цю нагоду для з'ясування становища ЗСА на запропоновані представниками В'єтконгу в четвер минулого тижня десять точок в справі миру у В'єтнамі. У своїх пропозиціях південно-в'єтнамські комуністи обстоюють далі свою вимогу виведення американських військ з Південного В'єтнаму, але ж погоджуються на участь разом з націоналістами в повоєнному коаліційному уряді. Промова през. Ніксона мала б стосуватися головно кращих в теперішній ситуації виглядів на можливість закінчення війни у В'єтнамі з допомогою мирових переговорів.

У Параґваї наростає ліберальна протиурядова опозиція

Уряд Параґваю почав вживати більш драстичних заходів проти преси та ліберальних університетських і церковних діячів, про що повідомив „Ню Йорк Таймс" на основі матеріялів, які надійшли з Параґваю. Формально в Параґваї від 1967 року немає урядової цензури для преси, однак практично уряд почав робити натиск на газети і радіо, які інформували про вимоги ліберальних параґвайських кіл. Не названа точно політична партія в Параґваї обвинувачувала цього року урядові кола в тому, що заарештовано вуличного продавця Хуана Фаріаса замучили в поліційній станиці в Асунсіоні. Хоча цього не було доведено, опозиційні кола після цього збільшили виступи проти режиму. У квітні був заарештований один студент Крайового Університету, син ветерана війни проти Болівії. Його обвинувачено в тому, що він подав неправдиві дані про каліцтво свого батька-ветерана, на підставі чого студента звільнили від військової служби. Коли ж виявилась правда, того студента було заарештовано. Це викликало страйк студентів університету, який підтримали також студенти Католицького університету. Страйк переріс у заворушення, так що поліція вдалась до палиць. Параґвайський уряд намагається випровадити з країни ліберально настроєних еспанських отців - єзуїтів, але їх підтримують місцеві єпископи та параґвайська католицька газета „Комунідад", на яку тепер розпочав чинити натиск уряд. Усі семеро приватних радіостанцій у столиці країни зобов'язані двічі денно передавати урядові передовиці чи коментарі.

ПОСТАВ МОЛОДИЙ ВІДДІЛ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Пассейк, Н. Дж. — Союз Українок Америки, Округа Нюарк, збільшився на новий Відділ: у дні 8 травня молоді жінки з Пассейку й околиці зібрались і заснували новий Відділ СУА. До Управи цього Відділу були обрані пані: голова Каміля Смородська, заступниця Оксана Бук, секретар Геня Цікало, скарбник Уляна Кобзар, референтки — Ліля Білик, Люба Остап'як, Дзвінка Яцикевич, Богданна Чума, Марта Яцикевич. До Контрольної Комісії ввійшли пані: Марта Фарміга, Дарка Лужняк, Христя Лужняк. Управа новоствореного Відділу приступила до заплянування праці.

„КОСМІЧНІ" ХАРЧІ ДЛЯ АСТРОНАВТІВ

Барбара Бо з Чикаґо показує приготовані фірмою Свіфт і Ко. харчі для астронавтів, членів залоги „Аполло-10". Вибір цих харчів охоплює заморожені частини курки і ярину (зліва), канадійський „бейкен" з яблучним кисілем (посередині) і телятину (з правого боку). Показані на фото кісточки — це „сендвічі" з воловим м'ясом.

Державний секретар В. П. Роджерс відлетів до Південної Азії

Вашингтон. — Державний секретар Вілліям П. Роджерс відлетів в минулий понеділок 12 травня ц. р. до Південного В'єтнаму, куди він прибуде в середу 14 ц. м. У Південному В'єтнамі він переведе чотири дні на нарадах з найвищими південно-в'єтнамськими цивільними провідниками, як теж з тамошнім американським амбасадором і іншими високими урядовцями, і на інспекційній подорожі по краю. Зупинившись у Лос Анджелесі Роджерс натаврував теперішню посилену терористичну акцію В'єтконгу, ствердивши, що безглузде вбивання цивільних людей та сіяння терору пошкоджує шанси мирового замирення, бо ставить під сумнів дійсні заміри комуністичної сторони щодо закінчення війни. В найближчий понеділок В. Роджерс прибуде до столиці Таї (Сіяму) Бангкоку і візьме участь в 14-ій з черги конференції Південно-азійського оборонного бльоку (СЕАТО). Після тієї конференції відбудеться нарада міністрів закордонних справ всіх тих держав, які разом з ЗСА активно борються у В'єтнамі проти комуністів. Припускають, що посилена терористична акція комуністів у Південному В'єтнамі стоїть у зв'язку не так з 79-літтям диктатора Північного В'єтнаму Го ЧіМіня, як радше власне з приїздом Роджерса до Південного В'єтнаму, конференцією СЕАТО та Паризькою конференцією: комуністи хочуть заманіфестувати свою силу та вплинути на американських пацифістів і інших „голубів", щоб вони посилили натиск на президента Ніксона щодо відкликання американських військ з В'єтнаму.

Вибір на президента Франції буде рішатись між Помпіду і Погером

Париж, — Голова французького сенату й тимчасовий президент Франції Ален Погер зголосив свою кандидатуру на президента, ставши найгрізнішим суперником колишнього прем'єра за влади де Голля, Жоржа Помпіду. Президентські вибори у Франції відбудуться 1-го червня ц. р. Загалом зголошено 6 кандидатур: крім двох названих кандидують ще — комуніст Жак Дюкльо, антикомуністичний соціяліст Ґастон Дефер, „лівий" інтелектуал Мішель Рокар і троцькіст Ален Крівін. Жорж Помпіду найбільш відомий всім французам з свого довгого прем'єрування за де Голля. Він підтримав був останній невдачний плебісцит де Голля, але тепер вже як кандидат на президента заявив, що в справах европейської єдности, більшого значення парляменту та об'єктивізму державних засобів комунікації — радія і телевізії — він буде ліберальніший, ані ж був ним де Голль. Зате Ален Погер, донедавна мало французам відомий, зискав собі популярність відважним виступом проти де Голля, коли той хотів звести сенат до ролі дорадчого органу в економічно - культурних справах, та є неначе протиставленням до престижево-динамічної постави де Голля.

Ізраїль погрожує війною арабам

Єрусалим. — Ізраїльський міністер військових справ ген. Моше Даян заявив у великій промові, яку виголосив в Тель Авіві, що арабським терористичним організаціям вдалося здобути великий політичний вплив в арабських державах і що їхня акція націлена на те, щоб загнати Ізраїль в дефензивну війну: „я не є певний, заявив Даян, чи ми можемо залишитись в дефензиві". Моше Даян ствердив, що ізраїльці мають достаточну силу і змогу, щоб знищити Йорданію і Сирію та зайняти столиці Амман і Дамаск, але — мовляв — не йдеться про територіяльні здобичі, а про закріплення миру й безпеки. Моше Даян виявив, що внаслідку дій арабських терористичних організацій згинуло 70 ізраїльців, — по арабському боці згинуло 400 терористів. Він висловив переконання, що Ізраїлеві вдасться „видержати" на довшу мету і вдержати теперішню оборонну лінію. Арабські терористи, користуючись підтримкою збоку даних арабських урядів, порушили перемир'я вздовж Суеського каналу, але зрештою перемир'я зберегло свою силу. Моше Даян звернув увагу, що з арабського боку введено в дію всі роди зброї крім летунства, що стало доказом, що ізраїльське летунство має значну перевагу.

Комуністичний Китай погоджується переговорювати з СССР щодо судноплавби

Гонґ Конґ. — Комуністичний Китай погодився на совєтську пропозицію, щоби перевести конференцію в справі судноплавби по прикордонних ріках. Зокрема ідеться тут про ріку Уссурі, яка стала голосною у зв'язку з совєтсько-китайськими сутичками на острові Чанпао, чи пак Даманську. Ця совєтсько-китайська конференція має відбутися в половині червня ц. р. у Харбіні. На Далекому Сході існує постійна Комісія для плавби по прикордонних ріках і тепер китайська нота, у відповіді на совєтську пропозицію щодо переговорення цієї справи, закинула Совєтам, та зокрема совєтському міністрові закордонних справ Андреєві Громикові, що він „саботував" ту Комісію. Однак поза тим полемічним зворотом китайська нота стрималась від привичних лайок. Припускають, що на тому засіданні названої Комісії большевики заторкнуть справу уточнення совєтсько-китайських кордонів: Комуністичний відкинув був совєтську ноту у цій справі. Порозуміння щодо плавби по прикордонних ріках, з яких найбільша Амур, актуальне тому, що ті ріки, які зимою цілком або частинно замерзлі, з весною тають і заливають острівці.

УВ'ЯЗНЕНИЙ ГЕНЕРАЛ

Кол. генерал-майор совєтської армії Петро Г. Григоренко, один з головних політичних дессидентів в Совєтському Союзі, заарештований останнім часом під закидом знеславлювання совєтського ладу й держави

УНСОЮЗ І УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА ЗАЦІКАВЛЕНІ ПЕРЕБУДОВОЮ ДЖЕРЗІ СИТІ

Джерзі Ситі. — Як уже інформовано, це відділене Гудсоном від Ню Йорку місто, що є головним осідком Українського Народного Союзу, переходить уже від років основну перебудову і модернізацію. На місці давніх вулиць постають широкі бульвари, а на місці різного кольору, різної величини і різних структур будинків здвигається пляново модерні будівлі для мешкань і бюр. В цю перебудову включені і пляни будови нових і модерних приміщень для Головної Канцелярії УНСоюзу та для в-ва „Свобода", що мали б бути здвигнені вже вкоротці недалечко Гудсону між двома зупинками підземної залізниці: першою по цім боці Гудсону, що має назву „Ексчейндж Плейс" та другою — „Гров Стріт". Вкоротці має початися повна перебудова цієї другої зупинки, що буде одною з наймодерніших в цілій величезній системі підземних залізниць метрополії Ню Йорку - Ню Джерзі. На фото видно, як посадник міста Томас Велан (посередині) знайомить головного предсідника УНСоюзу Йосипа Лисогора (зліва) та голову місцевого Українського Народного Дому Івана Вервецького з плянами цієї перебудови, кошти якої виноситимуть понад 600,000 долярів.

Д-р В. Ґалан очолив Краєву Координаційну Раду Комбатантів

Ню Йорк, Н. Й. В суботу, 10-го травня ц. р. відбулися тут в приміщенні Братства „Броди - Лев" в Українському Народному Домі з ініціятиви Головної Управи ОбВУА — основуючі збори Краєвої Координаційної Ради Українських Комбатантських Організацій в ЗСА, в яких взяли участь представники Головних Управ діючих в ЗСА українських комбатантських організацій: ОбВУА, Браства УСС, Братства кол. вояків І Української Дивізії УНА, Об'єднання кол. вояків УПА, Т-во б. вояків УПА ім. ген.-хор. Тараса Чупринки, Вільного Козацтва, Союзу Ветеранів Українського Резистансу і Братства „Броди - Лев". Був приявним також ген. А. Валійський. Зборами, які проходили у виконанні постанов З'їзду кол. українських військовиків під час СКВУ 15-го листопада 1967 р., проводила президія в складі: д-р В. Ґалан — голова, М. Скорупський — заст. голови і Юрій Лопатинський — секретар. Після відкриття зборів і схвалення порядку нарад дир. І. Поритко прочитав проєкт правильника для координаційної Ради, над яким розгорнулася жива дискусія, у висліді якої прийнято правильник з деякими поправками. З черги обрано одноголосно першу Краєву Координаційну Раду цих Організацій в ЗСА в такому складі: голова — д-р В. Ґалан, заступники голови: Л. Футала, Ю. Лопатинський і д-р Р. Дражньовський; секретар — дир. І. Поритко, скарбник — сот. Й. Вишневецький; член без функції — І. Поліщук. Обрано також Контрольну Комісію: І. Козак — голова, І. Хома і І. Ділай — члени та дир. П. Постолюк — заст. Заразом уповноважено Президію Ради кооптувати дальших вільних членів з-поміж тих організацій, які ще не мають своїх представників в Раді. Намічено плян праці новоствореної організації, при чому рішено подбати про створення на місцях місцевих Координаційних Комітетів Комбатантських Організацій на зразок такого Координаційного Комітету в Ню Йорку, який діє успішно від кількох років та має в своєму складі всі місцеві українські і українсько - американські ветеранські організації. Крім цього постановлено запросити до участи в Координаційній Раді Головні Управи тих організацій, які досі не приступили до неї.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

20 МИСТЦІВ ВЗЯЛО УЧАСТЬ В УКРАЇНСЬКІЙ МИСТЕЦЬКІЙ ВИСТАВЦІ В ТОРОНТІ

Торонто (Я. З.) — Кругло 20 українських мистців взяло участь у дводенній мистецькій виставці, що відбулася тут з великим успіхом в залі церкви св. Покрови минулої суботи і неділі, 10 і 11 травня. Виставка відбулася під протекторатом БУК і її влаштуванням займався декоратор Богдан Дзерович. У виставці взяли участь мистці: Андрій Бабич, Іван Бельський, Надія Бельська, Андрій Гірняк, Христина Навроцька, Петро Магденко, Галина Новаківська, Ірина Носик, Ларія Онишук, Аріядна Стебельська, Марія Стиранка, Омелян Теліжин, Віра Юрчук, Юліян Бескид, Петро Сидоренко, Дмитро Співак, Ярослава Ломаґа та Божена Проць.

ТРІЮМФАЛЬНИЙ УСПІХ КАПЕЛІ БАНДУРИСТІВ В ТОРОНТІ

Торонто (Я. З.) — Подібно, як в багатьох містах ЗСА, так і в цій метрополії ювілейний концерт Капелі Бандуристів ім Тараса Шевченка під мистецьким проводом композитора Григорія Китастого, що відбувся тут в четвер, 8-го травня ц. р., мав справді тріюмфальний успіх. Велика концертова заля Месі Голл не могла помістити всіх ентузіястів Капелі та української пісні і бандури, що прийшли на концерт. Під час концерту Капелю вітали квітами місцеві хори „Веснівка", „Прометей", „Діброва" та „Молода Україна".

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.
Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Нові мирові проблиски

Ситуацію на фронті війни-миру у В'єтнамі можна скарактеризувати словами старої військової команди „два кроки вперед — крок назад". Все ж такою методою люди чи події таки посуваються вперед. Цю черепашину ходу Паризької конференції найкраще віддзеркалює факт, що все ще, після року, як почалася та конференція, ніхто з її учасників не зважується називати її „мировою". Протягом року відбувалися там тільки словесні двобої, в яких в'єтнамські комуністи уживали тієї самої тактики, що її винайшов був Лев Троцький на мировій конференції у Бересті Литовському на переломі 1917-18 р.р.: використовувати терен конференції для виголошування пропагандивних промов.

Але минулого тижня голова делегації так званого Національного Фронту Визволення, себто політичного рамени В'єтконгу, проголосив 10 точок „мирової програми", які своїм змістом дещо відхилились від дотеперішнього пропагандивного змісту його попередніх промов та заяв і вперше сконкретизували підхід комуністів до деяких аспектів війни, як і політичної розв'язки в'єтнамської проблеми. Отож, південнов'єтнамські підпільники, очевидно за згодою Ганою, визнали приявність на території Південного В'єтнаму регулярного північнов'єтнамського війська і — потребу його відкликання. Уперше вони перестали лаяти уряд в Сайґоні, як „помело" Америки, і виявили готовість співпрацювати у „коаліційному" уряді. Уперше заговорили про обмін воєннополоненими й про устійнення здемілітаризованої смуги між двома частинами поділеного В'єтнаму. Вперше комуністи заговорили про амнестію „для всіх, хто діяв по будь-чийй стороні", і про співпрацю всіх в'єтнамців, що стоять на базу принципу „миру, незалежности і невтральности" В'єтнаму.

Тому, що всі ці позитивні моменти комуністичної пропозиції прикриті ще серпанком діялектики, яку треба розшифровувати, і тому, що комуністичне розуміння миру, демократичних свобід, волі народу, рівности партнерів політичної коаліції і т. п. дуже різниться від розуміння тих речей у західньому світі, ця комуністична декларація ще далеко не становить дійсної плятформи для замирення. Тим паче, що між точками тієї пропозиції є давня вимога, щоб спершу Америка стягнула з В'єтнаму свої війська і зліквідувала там усі свої бази без ніяких передумов, а щойно пізніше „самі в'єтнамські партії вирішать між собою" справу відкликання „всіх інших чужих військ". Отож, як заявив державний секретар Вілліям Роджерс, між тими комуністичними „точками миру" є вимоги цілком неприйнятливі, але є й такі, які вимагають докладнішого з'ясування і про які — як заявив південнов'єтнамський уряд, можна відразу вести переговори.

Цей проблиск надії на наближення миру у В'єтнамі замрячений основною і сутньою проблемою, яка властиво стала причиною війни: Ганой розпалив ту війну, змагаючи до підкорення своєму комуністичному режимові не тільки Південного В'єтнаму, але й двох дальших держав колишнього Індо-Китаю, себто Ляосу та Камбоджі, і всієї південної Азії. До цього часу Ганой ні одною заявою, а тим паче ніяким ділом не заперечив цієї своєї завітної цілі. Навпаки, всі познаки вказують далі на те, що Ганой і підпорядкований йому т. зв. Фронт Національного Визволення змагають до того, щоб за конференційним столом осягнути політичні цілі, що їх вони не можуть осягнути війною і терором. Приклад з „коаліційними урядами" в Польщі, Чехо-Словаччині та інших сателітних країнах Европи вказує на неначе вже традиційну політичну стратегію комуністів: якщо не можна скомунізувати країни силою, війною і терором, то треба зробити це підступом, через так званий коаліційний уряд.

Пацифістичні „голуби" в американському Сенаті наполягають на президента Ніксона, щоб він „кінчав війну". Ця внутрішня опозиція в Америці проти війни є найбільшим арґументом в'єтнамських комуністів — не квапитися до ділових мирових переговорів і чекати, поки американці не „втомляться" і не стягнуть своїх військ без ніяких концесій та ґарантій з комуністичного боку. Поки комуністи не переконаються, що ця їхня надія оманна і що президент Ніксон спротивиться натискові ліберальних сенаторів та комунізуючих демонстрантів, не буде дійсних шансів на замирення, яке ґарантувало б Південному В'єтнамові волю. Зріст поваги теперішнього тамошнього режиму, зріст сили південнов'єтнамської армії, величезні втрати комуністів на бойовищах і терпеливість та невгнутість американського Уряду — найбільші атути прихильників справжнього замирення.

Петро Ісаїв

СЛОВО, ШКІДЛИВЕ ДЛЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Останнім часом, коли московсько - большевицький режим посилив свої намагання змосковщити український народ, в нашій пресі у вільному світі цілком слушно щораз більше пишуть про те, протестуючи якнайрішучіше проти такого насильства. Одначе, при тому називають ті руїнницькі московські дії невідповідним словом, а саме „русифікацією" чи „русифікуванням". Адже ж слово „русифікувати" походить від слова „Русь", а не від слова „Росія" чи „Московщина". Слово ж Русь довгі віки означало і тепер означає те саме, що й Україна.

У княжі часи назва Русь означала передусім українські землі, а не ростово-суздальські території, що згодом стали колискою Московщини, і історія княжої Київської Руси належить насамперед до історії Руси-України. Аж у пізніші сторіччя московські князі, а згодом царі присвоїли собі в своїх титулах назву Русь, яку пізніше змінили на Росію. Московські ж історики включили історію княжої Руси-України в історію Московщини й Росії. Українські історики, головно М. Грушевський, так сказати б, відібрали історію Київської Руси від москвинів, доказавши науковим способом, що та історія є передусім історією України.

На західніх українських землях українці називали себе русинами до XX сторіччя. Те, що чужинці не завжди відрізняли слово Русь від Росія і русин від русский (з двома „с"), причинилося до того, що й на західніх українських землях прийнялась і поширилась друга назва Руси — Україна. Але це не значить, що українці зрезиґнували зі своєї давньої назви Русь. Тим то М. Грушевський назвав свою велику наукову працю „Історія України-Руси", а недавно видану дуже цінну наукову працю назвав її автор, проф. М. Чубатий „Історія християнства на Русі-Україні" (том I, Рим-Ню Йорк, 1965).

Коли ж тепер в українській пресі вживають слова „русифікування" на означення московщення чи російщення, то, очевидно, при цьому без злого наміру асоціюють у читача слово Русь із словом Московщина, і так виробляють у нього переконання, може й підсвідоме, що Русь — це Московія, Росія, а не Україна. Таким чином немов перекреслюються наукові докази найновішої української історіографії.

Українські науковці, коли пишуть про княжу Україну англійською мовою, то вживають правильно слова "Ruś", а не "Russia". Коли ж украньська преса постійно вживає слова „русифікація" у згаданому значенні, то може тим впровадити нове замішання і баламутство в історичній національній термінології. Англійською мовою слово "Russify" чи німецькою мовою "russifizieren" пишуть бодай з двома "s", і це вказує на те, що мається на думці Росію, яку тією мовою звуть "Russia" і "Russland". Українською мовою пишуть його чомусь лише з одним „с", через що воно вказує на Русь, а не на Росію. Коли брати значення слова русифікувати з української точки зору, то воно в дійсності означає українізувати, а не московщити чи російщити.

Тут ще відмічу, що давніші українські словники цього слова не подають. В словнику М. Уманця подано тільки слова: обмоскалити, обмосковити, обкацапити та змосковщитись. Словник Б. Грінченка, хоч подає, що слово руський має два значення: (1) в Галичині і Буковині — малоруський, український; (2) великоруський, — проте не подає слова русифікувати, тільки слово москалитися. Т. Шевченко в своєму приватному листуванні вжив кілька разів слова руський та руский в значенні російський, однак не вживав слова русифікувати (див. „Словник мови Шевченка", т. I-II, Київ, 1964). А мовознавець П. Штепа уважає слово „русифікація" за чужослово і подає як українське слово „московщення" (див. його „Знадібки до словника чужослів", Торонто, 1967, стор. 122).

Думаю, що до вживання цього слова в українській пресі у вільному світі причинилося, зокрема, вживання його в українських так званих „захалявних" писаннях, які дістаються з України до вільного світу і тут передруковуються. Але треба пам'ятати, що як за царських часів, так і сьогодні, московська мова мала і має свій вплив на українську мову, тим більше в 1930-их і пізніших роках, коли безбожницький совєтський режим з особливою силою намагається змосковщити українців. Тим то в деяких випадках, а тим більш в цьому історично важливому випадку слова, вживані в поневоленій Україні чи у виданих там словниках, не можуть бути міродатні й авторитетні для нашої преси.

Тому закликаю українських журналістів, публіцистів, доповідачів і промовців, щоб вони перестали вживати слова русифікація та похідних від нього слів в згаданому значенні, бо цим можуть шкодити українській історичній свідомості.

Уважаючи цю справу за важливу, прохаю редакції інших українських часописів передрукувати цю статтю.

У ГРЕЦІЇ ПРОГОЛОШЕНО нові урядові розпорядки, націлені проти страйків та проти використовування робітничих спілок для опозиційних супроти режиму політичних цілей. Наказано виключати таких керівників робітничих спілок, які активно заанґажовані в політичних партіях та заборонено ведення страйків, що їх не апробувала більшість правління робітничої спілки.

Софія Кушнір

ПРОБЛЕМИ ПОКЛИКАННЯ ЖІНКИ

Ролю жінки в сучасному світі щораз частіше дискутується в публіцистиці. І не без причини. Вона, безсумнівно, одна з найбільших проблем, повз яку не можна пройти мовчки. Але тут я хотіла б заторкнути тільки один аспект цієї проблеми, а саме те, що є головним нервом, тим, що я назвала б домінантою в житті жінки. Цей аспект став тепер особливо актуальним з уваги на факт, що зміни, які виникають, і ритм праці, урізноманітнений багатством відкритих ділянок життя, ввели в поле зору жінки такі цінні вартості, що в їх світлі давня майже загально визнавана домінанта здобування чоловіка — дуже зблідла. Жінка осягнула вже фактично „вільний стан". Але цей стан не можна вважати домінантою. Щоб уникнути здеформування, викривлення психіки і здичавіння, що загрожує навіть тоді, коли жінка зуміє заповнити увесь свій час працею, вона мусить ввести на місце давньої — рівноважну вартість.

Статевість має свою вагу й загальне призначення. Існує теж „вічна жіночість", завдяки якій жінка займає тільки їй властиве, упривілейоване становище. І тому навіть із соціяльної точки зору жінка в змаганні зрівнятися з чоловіком інстинктово зберігає міру, яка полягає в тому, що її аспірації, навіть найдалі посунені, затримуються на межі, поза якою було б уже тільки знівелювання всіх статевих різниць. На думку християнських соціологів, природа під певним оглядом не є повна ані в самому чоловікові, ані в самій жінці, але обоє становлять взаємодоповнюючу спільноту.

Сучасна жінка резиґнує з давнього привілею виключности домінанти подружжя. Це значить, що вона намагається визволитися з біосинтетичного інстинкту. Все ж таки самого інстинкту ані оминути, ані заглушити не можна. Навпаки, проблема зростає, бо точка тяжіння концентрується в психологічній площині, виключно на другому аспекті інстинкту: на його сексуальному боці. Визволений сексуальний інстинкт опановує пасивне, вирване з-під контролі духа тіло, перетворюючи цю сексуальну складову в одну з найгвалтовніших сил — чуттєву пристрасть. Її напруження може зрости до такого ступня, що споляризує всі сили духа й тіла і стане фактично домінантою. Чуттєвість, еротизм, лібідо — це різні назви тієї самої дійсности, які, стаючи домінантою, викликають такі напняття між тілом і духом, що наступає заломання, а в остаточному висліді спустощення.

Жінка виходить з імпасу, в який оманна домінанта чуттєвої любови намагається її ввести, таким способом, що зберігаючи багатство своїх почувань і прагнень, повертається саме в напрямні сили, що кличе любов і прагне родити життя. А втім, ідеться тут про щось інше, ніж інстинкт, бо кожний інстинкт можна заспокоїти, але крик за любов'ю, за життям, за творенням життя — ненаситний. Є незаперечним фактом, що ніколи навіть найщасливіше подружжя не може визволити жінки від могутнього прагнення переживати завжди щось нове, щось, що перевищує не тільки всяке чуття, але й її саму, щось . . . безконечне. Під цим оглядом немає різниці між одруженою чи неодруженою жінкою. Щобільше, в цій перспективі немає навіть сенсу говорити про проблему, наприклад, неодружених, або — беручи справу ширше — самітніх жінок.

Мається діло з чимсь основно відмінним від інстинкту, навіть материнського. Бо коли б то він приходив до голосу, то одружені жінки, що мають родину, повинні втішатися вдоволенням. Але життя говорить щось інше. Чи жінки не жадають розводів? Чи не вони покидають дітей? Чи їх не вбивають у власному лоні? Отже, чи їм вистачило заспокоєння материнського інстинкту? Ні. Навіть такий істотний і такий глибинний творчий акт, як народження людини, не дає ключа до повного визволення жінки, до поборення її внутрішнього конфлікту.

І все ж таки соціологи, філософи та інтуїція самих жінок заявляють, що „жіноча природа — цілковито материнська", що справжнє післанництво жінки — зачаття людини, виношення її в собі і видання на світ, а потім виховання, тобто ушляхетнення людини шляхом вироблення в ній почуття людської особи й людських вартостей. Отже материнство повинно бути не так фізичною, як духовою властивістю жінки. „Мати дитину" не рівнозначне з „бути матір'ю". Бо це останнє рішає про правдиве материнство. Гертруда фон Ле Фор говорить про „шукання матері в самій матері". Тому жінка повинна змагати до того, що є істотою самого материнства і що робить матір — Матір'ю.

Любов, до якої жінка покликана, це любов, що має в собі джерело свого розвитку, яке живиться власною творчістю, яке завжди оживлюється від нутра, а не ззовні ,як чуттєва пристрасть і ерос, що намагаються користуватися іншими для сексуальних суб'єктивних цілей. Але тому, що ця любов живе в симбіозі з її протилежною силою, еґоцентричною, загарбницькою, інстинктовою, що має на оці тільки власний інтерес, отже практично все остаточно залежить від того, чи в тій симбіозі взаємопротиставних тенденцій переможе безінтересовність і великодушність, чи інстинкт самозбереження і інтерес. Бо любов, про яку говорю, має саме ту прикмету, що вона триває, як вислід постійних перемог над своєю противницею. Вона триває тому, що завжди вміє подолати фізіологічну потребу моменту, тоді як інстинкт, будучи антиподом духа, абсолютно нездібний запанувати над часом. Домінантою може і повинна бути любов, що перемагає час . . .

Який можна зробити з цього висновок?

Нова цивілізація не може бути виключно чоловічою, бо тоді вона перестала б бути вповні людською. Але в її будову жінка мусить внести суспільні вартості, визволені з індивідуалізму, з вирахуваного сенсуалізму й еротизму, себто з того всього, що саму жінку путає й унещасливлює. Вона мусить внести ту силу, що кличе за любов'ю і прагне родити життя, силу, визволену з муки, тріюмфуючу над еґоїстичними інстинктами, силу, яка нестримно веде саму жінку до щораз повнішого віддання, посвяти, щоб могла вона приносити й роздавати щастя, себто, щоб могла бути справжньою Матір'ю.

ПОСТАНОВИ
II З'ЇЗДУ КОЛИШНІХ ЖИТЕЛІВ ПЕРЕМИЩИНИ І ПОСЯННЯ

1. Ми, колишні жителі Перемишля і Перемиської Землі, зібравшись на нашому Другому З'їзді в Ню Йорку в днях 26 і 27 квітня 1969 року, пересилаємо сердечний привіт усьому українському народові і бажаємо йому перемоги у його боротьбі за державну незалежність. Ми, зокрема, вітаємо тих українських патріотів, які, всупереч насильствам російсько-комуністичних поневолителів, захищають права українського народу на його рідну мову, культуру, власну духовість, політичні свободи і право бути справжнім господарем своєї землі. Ми вітаємо всіх переслідуваних за віру, національні й політичні переконання синів і дочок українського народу, що страждають, але не коряться у в'язницях і концтаборах російсько - комуністичної імперії.

2. Особливий привіт належить нашим братам і сестрам, сучасним жителям Перемишля і Перемиської Землі, які у важких умовах борються за збереження українського етнічно - культурного обличчя, в першу чергу за свобідний розвиток нашої Української Католицької Церкви, за українські школи, за вільний культурний і економічний розвиток, за повні права української національної меншости на території сучасної Польщі.

3. З'їзд вітає всіх ієрархів Українських Церков, а особливо Первоієрарха Української Католицької Церкви, Верховного Архиєпископа, Кардинала Йосифа Сліпого, і заявляє повну підтримку у його історичних заходах для завершення єдности Української Католицької Церкви та створення тривалих підвалин для її росту на еміґрації і на рідних землях. З'їзд розцінює уведення патріярхального устрою Української Католицької Церкви як центральний фактор і передумову життя й розвитку Церкви, народу і еміґрації.

4. Ми вітаємо також усі українські політичні, громадські, культурні, наукові установи і організації поза рідними землями, зокрема на американському континенті, які борються за збереження і ріст української спільноти та ведуть моральну й політичну допомогу українському народові в його боротьбі за державну самостійність.

5. Ми висловлюємо нашу повну солідарність з боротьбою українського народу за державну самостійність. Ми якнайбільш рішуче протестуємо проти брутального насильства російсько-комуністичної диктатури над українським народом. Безперервну політику Москви та її вислужників в Україні, спрямовану на те, щоб русифікувати нашу батьківщину, нищити її церкви, бібліотеки і пам'ятки культури, фальшувати її історію, здушувати її політичні свободи, переселювати українців поза рідні землі і насилати в Україну російських колонізаторів, грабувати економіку України і її кваліфіковані кадри, — ми засуджуємо як планове політичне народовбивство. Ми закликаємо українську еміґрацію, а передусім колишніх жителів Перемишля і Перемиської Землі, нести моральну і політичну допомогу українському народові в його боротьбі за незалежність, і всіми доступними на Заході засобами розкривати й поборювати народовбивчу пополітику Кремлю в Україні.

6. З'їзд в цілому солідаризується з національними, релігійними, політичними і соціяльними аспіраціями наших братів і сестер, що тепер живуть у Польщі, а зокрема з сучасними мешканцями Перемишля та Перемиської Землі, і бажає їм найкращих успіхів в їхніх змаганнях зберегти себе, розвиватися як суцільна духово - культурна українська спільнота і здобути належні їм права повноправної національної меншости в Польщі. У цих їхніх змаганнях ми заявляємо їм нашу всецілу, політичну, моральну і матеріяльну підтримку. Ми особливо підтримуємо заходи українців у Польщі спрямовані на те, щоб привернути в Перемишлі безправно зліквідований владичий престіл Української Католицької Церкви і усю її структуру на західніх окраїнах України, які мають там свою майже дев'ятсотрічну традицію.

7. Ми, колишні жителі Перемишля і Перемиської Землі, стоїмо на становищі, що та земля, подібно як і інші західні українські окраїни, на яких від сторіч, аж до половини 1940-их років проживала українська більшість, є історичною українською національною територією. Ми вважаємо, що на ті землі повинні мати право повернутися і на них жити їхні правні господарі, які були з них насильно виселені у західню Польщу. Наш З'їзд віддає глибоку пошану тим борцям Української Повстанської Армії, які загинули в боротьбі за український характер тих земель.

8. З'їзд закликає всіх колишніх жителів Перемишля і Перемиської Землі бути в усіх місцях їхнього теперішнього поселення максимально активними в громадському житті та служити справі росту нашої еміґрації і допомоги в боротьбі українського народу за державну самостійність.

9. Для здійснення завдань, накреслених нашим Другим З'їздом, а зокрема для того, щоб нести моральну, політичну і матеріяльну допомогу нашим братам у Перемишлі і Перемиській Землі, щоб плекати на еміґрації традиції тієї землі, з якої ми вийшли, ми рішаємо об'єднати наші зусилля в зорганізованих формах землящтва під назвою „Перемищина".

Степан Шах

ДЕРЖАВНА ГІМНАЗІЯ З УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ НАВЧАННЯ В ПЕРЕМИШЛІ

(Історичний нарис — у 80- ліття)

(6)

26 квітня 1932 р. перебрав директуру Перемиської Гімназії новоіменований Міністерством Освіти і Віровизнань у Варшаві — внаслідок розписаного конкурсу — розмірно молодий ще учитель Академічної Гімназії у Львові проф. Степан Шах, колишній учасник Визвольних Змагань, поручник УГА, а українській суспільності вже знаний, як перший по програній українсько-польській війні директор канцелярії матірного Т-ва „Просвіта", як перший по війні кількалітній секретар Гол. Виділу „Просвіти", редактор перших по війні традиційних календарів „Просвіти" та як автор ювілейної „Історії Т-ва „Просвіта" — з нагоди її 60-ліття в 1928/29 р.*), а на полі шкільництва — як автор фахових статтей на теми модерної педагогіки, дидактики і як приклонник назріваючої в Польщі реформи шкільництва.

Новий директор дістав тяжку спадщину по своїх попередниках — від 1925 р. почавши. Наперед мав він подбати про новий наплив учнів. Приймав він не лише кандидатів на учнів, а й старших учнів з цілої Польщі, навіть із вільного міста Ґданська, головно синів придніпрянських емігрантів, приміщав їх у бурсах св. Николая і Гімназійного Інституту, до виділу якого сам від 1933 р. належав. По трьох роках праці назбиралось тих придніпрянців стільки, що для них створено Бурсу ім. С. Петлюри, побудовано в 1936 р. окремий одноповерховий дім і заанґажовано учителя православної релігії, якого оплачували з урядової каси дирекції.

Рівночасно новий директор звернув свою увагу на Засянщину, бо він, як знавець цих просторів ще з-перед 1914 р., заперечував легендарне твердження гетьмана Богдана Хмельницького: „Знай, ляше, що по Сян то наше!", бо й те, за Сяном, також наше".

А для Лемківщини, і то зовсім західньої, відкрив дир. Шах двері школи нарозтвір. Звідтам вербував він учнів так особисто, виїжджаючи щороку під час вакацій на Лемківщину, як і через знайомих оо. парохів, а головне пароха зі Злоцького коло Мушини над Попрадом — о. декана Івана Качмара, кол. вихованця Бурси ім. св. Николая і матуриста Перемиської Гімназії з 1906 р. († 3. 11. 1944 р. в Перемишлі, як крилошанин Єп. Консисторії).

Отже, дир. Шах створив для лемків окремий осередок в Бурсі ім св. Николая і привіз з собою учня аж з останнього лемківського села в Гомолях-Шляхтова коло Щавниці над Дунайцем, де парохом був також вихованець перемиської гімназії, о. д-р прав Денис Сенета (річник матури 1910), який акцію лемківського осередку в Перемиській Гімназії навіть фінансово підтримував. (Докладніше у спомині Ст. Шаха п. н. „Між Сяном і Дунайцем", ч. I. Мюнхен 1960, вид. „Християнського Голосу" коштом д-ра вет. Володимира Войтовича, кол. учня перем. гімназії, річник матури 1930).

Приймав дир. Шах також учнів, яких усували „за політику" з інших українських чи польських гімназій, навіть аж з Коломиї, а також учнів розв'язаної української державної гімназії у Тернополі та позбавленої прав прилюдности приватної гімназії Т-ва „Рідна Школа" в Рогатині.

Після дворічних соймових дебат уведено в Польщі ґрунтовну реформу шкільництва, яка діткнула, очевидно, й українське шкільництво, як державне, так і приватне. Дир. Ст. Шах написав навіть окрему працю на цю тему — „Реформа Шкільництва", яка вийшла друком 1934 р. в Перемишлі. Введено тоді такі засадничі зміни: 4-клясову обов'язкову „народну" школу підвищено на 6-клясову „вселюдну" школу, яка зобов'язувала всіх дітей до 12 років життя. Через це відпадали гімназіям 1 і 2 кляси, бо до гімназії могли здавати вступний іспит учні по закінченні обов'язкової 6-клясової вселюдної школи. Відповідно до цих змін змінено й програму навчання у нових вселюдних школах, які перебрали в свою програму навчання майже в цілості програму попередніх 1 і 2 гімназійних кляс крім чужих мов. Треба було, отже, гімназіям увійти в контакт з народними, власне „вселюдними" школами.

Підставовою й підготовчою школою для Української Перемиської Гімназії стали: Вселюдна школа ім. М. Шашкевича в місті і школа СС Служебниць ім. св. Николая коло монастиря оо. Василіян на Засянні. Перед вступними іспитами до гімназії переводив дир. Шах спільні конференції учительського збору гімназії з учителями обох згаданих вище шкіл. Управителем школи ім. М. Шашкевича був учитель Михайло Зубрей, а управителькою школи ім. св. Николая учителька Амалія Чабан, мати СС Служебниць. У такий спосіб нав'язався тісний зв'язок між гімназією і вселюдними школами, до чого якраз реформа шкільництва зміряла.

Відповідно до цього змінено у Польщі структуру середніх шкіл, а передусім 8-клясових гімназій. Замість давніх 8-клясових клясичних гімназій, які в Галичині сягали ще до реформи австрійського шкільництва з 1849/50 р., введено 4-клясову гуманістичну гімназію з латиною без греки і 2-клясовий ліцей, який розпадався на більше типів — до вибору, відповідно до практичних цілей: а саме — клясичний тип з грекою і латиною, гуманістичний — з латиною, математично-природничий, хемічно-індустріяльний, технічно-господарчий, торговельний і т. п.

Перемиській Українській Гімназії признало Міністерство освіти у Варшаві — відповідно до чисельности учнів в 1934 р. — два типи ліцею — до вибору. Дирекція гімназії вибрала — у порозумінні з учительським збором та за згодою статутового Т-ва Кружка Родичів незмінним від 1932 р. головою якого був суддя Окружного Суду Володимир Сас Подлуський, а правним референтом невтомний адвокат д-р Микола Рибак — згідно з порадами Комітету Матерів, що вели акцію доживлювання учнів під час перерв, тип гуманістичний і математично - природничий до вибору учнів.

(Далі буде)

*) Цю ювілейну „Історію Просвіти" пера Ст. Шаха — з нагоди 60-ліття Т-ва — перевидало Т-во „Читальня Просвіти" у Вінніпеґу (Канада) в 1968 р., на відзначення „Сторіччя Матері „Просвіти" 1868-1968". В цій „Історії Просвіти" згадує автор про петиції „Просвіти" до Міністерства Освіти у Відні в справі заснування української гімназії в Перемишлі — 1884 р. (стор. 50).

Свято героїнь і показ історичних костюмів в Едмонтоні

16 лютого о год. 8-ій вечором відбулось у залі УНО свято героїнь з показом історичних одягів, що його вже українське громадянство мало змогу оглянути вперше осінню минулого року. А про те, кожний з нас дуже радо і з приємністю оглянув ще раз цю дійсно вдатну імпрезу, що виявила в цілій ширині велику ролю української жінки в історії Руси - України, та одночасно величню у к р а їнську культуру. Тому її треба було б доконче показати в інших осередках скупчення українців не тільки в Алберті, але в цілій Західній Канаді. Найкраще було б її сфільмувати і тоді можна було б висвітлювати цей фільм по цілій Канаді та в інших країнах поселення українців у вільному світі, з огляду на велике виховно-освідомне значення.

Безсумніву найбільша заслуга в тому голови відділу Організації Українок Канади в Едмонтоні п-і Софії Климкович, яка, оглянувши 2 роки тому показ української ноші 64. Від. СУА на Експо в Монтреалі, впала на щасливу думку показати на сцені видатні постаті з історії Руси - України від княжих часів аж до наших днів. Очевидно від задуму до його здійснення довгий шлях і вельми тяжкий. Але вдумлива й енергійна наша виховниця молодого покоління в Пласті і дітвори в „Рідних Школах" на терені Едмонтону поверх уже 20 років не злякалась, здавалось би, непоборних труднощів, бо ж, як пластунка, знає, що „ніщо нам лихо і пригоди". Отже може бути справді вдоволеною з вкладеної надмірної праці в здійснення цього дійсно смілого задуму. Щасти ж їй, Боже, в дальших задумах та тяжкій виховній праці.

Імпреза почалась вступним словом голови відділу ОУК п-і С. Климкович, і тоді жіночий ансамбль „Мережі" (секстет, музичний керівник проф. С. Яременко), виконав дві пісні: „Мережі" — муз. М. Гайворонського-Яременка, і „Чорнобривці" — муз. С. Яременка. Фортепіяновий супровід спочивав у руках п-і Марії Дитиняк. Опісля д-р Марія Кейван виголосила добре опрацьовану доповідь про тисячі наших безіменних та відомих героїнь, таких, як О. Басараб, поетеса О. Теліга, 500 героїнь, розчавлених большевицькими танками в Кінгірі, в Азії, під час хвилі повстань по концентраційних т а б орах СССР в роках 1953-1956, що їх зорганізували і ними керували тисячі українських засланців упівців і політв'язнів. Ця доповідь може бути зразком, як слід складати і спокійним тоном розповісти приявним про величні подвиги тесяч безіменних та відомих з історії Руси - України героїнь. На закінчення першої частини молоденька Віра Севарин відограла сольо на фортепіяні „Пісню степу" — муз. С. Яременка та „Елегію" — муз. М. Лисенка.

Чотири дівчатка з ансамблю „Шумка" вивели хоровід „Вінчання весни", укладу Оксани Єндик. Тоді почався показ історичних костюмів. На тлі розповіді, що її написала п-і С. Климкович, використавши не тільки історію Руси - України, але й літописні ленґенди та історичні перекази, а пані Оля Бойко і Марія Дитиняк читали, — пересунулись перед глядачами 15 постатей: легендарні — Либедь, княжна Києва — п-а Люба Бойко і Галиця, княжна Галича — п-а Оксана Пріць; княгиня Ольга з X ст. — п-і Іванна Іванусів; три доні могутнього володаря Руси - України князя Ярослава Мудрого з XI ст.: княжна Єлисавета — п-а Дарія Іванусів, дружина володаря Норвеґії, княжна Анна, дружина французького короля Анрі I — п-а Дзвінка Янда та княжна Анастасія, дружина володаря Андрія I — Ляриса Блавацька; княгиня з Новгороду Сіверського, дружина князя Ігоря, донька кн. Ярослава Осьмомисла — Евфрозиния Ярославна, відома з поеми „Слово о полку Ігоревім", — п-і М. Вовк, як і її чоловік кн. Ігор з походу на половців у XII ст., Анна Романова, дружина князя Романа, основоположника Галицько - Волинської держави, незвичайно енерґійна мати двох малолітніх синів — п-і Зірка Климкович: Князенка Данила п-а Л. Климкович і князенка Василька — п-а Л. Кушка, яка виховала нам двох відомих володарів Галицько - Волинської держави: короля Данила та його вірного брата і помічника Василька; Анна, дружина короля Данила з XIII ст. — п-і Т. Кость; відома посадниця Новгороду Великого Марта Борецька — п-і Ольга Манастирська з XV ст.; Роксоляна — Настя Лісовська, дружина султана Сулермана з XVI ст. — п-а Леся Кукурба; Олена Завісна — дружина сотника з XVII ст. — п-а Ірина Кушка і Марія Мазепа, мати гетьмана І. Мазепи з XVIII ст — п-і Д. Журавель. Глядачі з запертим віддихом слідкували за леґендарними та історичними постатями княжих та козацьких часів, захоплювались красою історичної ноші, що її придбали виконавці під проводом невтомної п-і С. Климкович. Оформлення сцени було в руках п-і О. Манастирської та інж. Я. Іванусева.

М. Х.

Київське „Дикамо"

Як уже повідомляла „Свобода", київська футбольча дружина Динамо розіграла три матчі із одним з передових клюбів Америки, „Клипперс" із Сан Франсіско. Виґравши перший матч (3:2), Динамо зремісувало другий (1:1), і програло третій (0:1). Загальна опінія коментаторів була, що „Клипперс" був у добрій формі а Динамо сповільнене зимовим сезоном.

Але що представляли ці відвідини для українців? Динамо систематично афішувалось в пресі, радіо, та телевізії як російська дружина, чемпіон Росії, і т. д. На це зареаґував спеціяльним меморандумом до спортових репортерів та редакторів д-р В. Бандера, пофесор в Каліфорнійському університеті в Берклі. Нав'язуючи до цього листа, редактор газети „Сан Франсіско Екземінер", Раджер Вилліямс, написав, що „Динамо є з Києва, столиці України, і тому репрезентує цю націю". Коли він звернувся до дирекції Динамо про вияснення, то перекладач Валентин Савін був змушений потвердити професора, хоч при тому „невинно" додав, що врешті радянські республіки дорівнюють американським стейтам.

Представник К л и пперс оправдувався: „Ми не хочемо мішати яблук з помаранчами... Знаємо тільки, що ми звернулись до Російської Федерації Футболу в Москві і вони прислали нам їхнього чемпіона".

Та преса далі не згадувала Україну та афішувала Динамо як росіян.

Слід нам пам'ятати, що західні любителі спорту розуміють „фер плей" та сприймають позитивно вияснення про колоніяльне становище України. Подібно як під час Олімпіяди в Мехіко наш апель до світової опінії має бути: „Не тільки бувші колонії Африки, але також українці мають право репрезентувати свою націю в спортових зустрічах".

КАПЕЛЯ БАНДУРИСТІВ У АРҐЕНТИНІ

Буенос Айрес. — У місті Ляважоль при місцевому Т-ві „Прасвіта" працює, виступаючи з концертами, єдина у цій країні Капеля Бандуристів. Керує нею та навчає гри на бандурі диригент Василь Качурак. У Капелі виступає також його дружина, бандурист Вол. Каплун, Петро Крижанівський та ін., а тепер приєдналась до Капелі і 13-річна дочка п-ва Крижанівських Маруся, яка вже виступає з бандурою і самостійно.

Дітройт, Міш.

ВІДЗНАЧИЛИ РІЧНИЦЮ САМОСТІЙНОСТИ І СОБОРНОСТИ

9-го лютого 1969 р. о год. 3.45 по полудні велика авдиторія Ф р и ц д ж е р а гайскулу, у Воррен виповнилась зорганізованою м о л оддю, комбатантами і старшими громадянами. По внесенні на сцену прапорів розсунулася куртина. Панна О. Скипакевич відограла американський гимн. Інж. В. Тустанівський, голова ділового комітету відкрив концерт. Інж. Б. Федорак відчитав проклямації губернатора Мишиґену, посадників Дітройту і Гемтремку. Тед Бейтс, посадник м. Воррен, відчитав особисто підписану ним проклямацію.

Атракцією концерту був виступ хору „Дніпро" з Клівленду під керівництвом Е. О. Садовського.

Жіночий хор в складі 47 осіб, переважно молодих дівчат в народних одягах, відспівав чотири пісні.

Д-р В. Душник підкреслив велику історичну вартість проголошення у Києві актів Державности і Соборности та зілюстрував відповідальну працю УККА на терені ЗСА і на міжнародній арені. Панна А. Ласка відчитала привітальні письма від сенаторів і конґресменів.

Чоловічий хор в складі 38 осіб в народних одягах відспівав чотири композиції з солістами Р. Кассарабою і М. Іваницьким. Авдиторія нагородила хор заслуженими оплесками.

Проф. П. Стасів відчитав текст проєкту резолюцій, який приявні прийняли аклямацією.

Поява на сцені мішаного хору в складі 85 осіб і оркестри в складі 28 осіб викликала захоплення публіки. Хористи в чорних одягах, хористки в білих суконках з мережками добре гармонізували. Хор у супроводі оркестри відспівав „Вечірню пісню" С. Яременка, „Думу про безсмертного Кобзаря" І. Філіпенка і кілька уривків з „Запорожця за Дунаєм". Солістами були: Надя Воляник — сопран, Юрій Оришкевич — тенор і Юрій Полянський — баритон. Виконання імпозантне, доказом чого була невгаваюча буря оплесків і хор додатково відспівав „Наш стяг" А. Гнатишина.

Концерт закінчено відспіванням українського національного гимну.

На адресу диригента Е. О. Садовського, хору і оркестри годиться сказати хоч кілька слів. Диригент своєю особовістю робить гарне враження і виконує свою функцію з повагою і без зайвих рухів. Жіночий хор складається переважно з молодих хористок, співає добре, але потребує дальшого вишколу. Чоловічий хор є добре вишколений і має дуже гарні голоси. Оркестра складається з молодих адептів музики, дівчат і хлопців, в більшості неукраїнського походження. А де ж українські юнаки?...

Після концерту влаштовано хорові прийняття, під час якого підношено мистецьку і ідейну сторінку хору, його дириґента і директора Трешньовського, який подякував діловому комітетові за запрошення і покриття всіх коштів, зв'язаних з приїздом і виступом хору, бо в деяких інших випадках хор мусів сам покривати дефіцити.

Як нас дириґент поінформував, хор одержав запрошення взяти активну участь в Міжнародній виставці — Експо 70 в Японії. І це найкраще свідоцтво його мистецької вартости.

Збірник-Альманах Товариства „Сільський Господар" у Львові

Наполеглива праця Редакційної Колеґії на протязі 1962-1969 р. довела до того, що зібрано матеріял про діяльність Т-ва „Сільський Господар" у Львові за час від 1899 по 1944 р. включно. До Збірника надіслали спогади про працю на західньоукраїнських землях 59 авторів. Це колишні активні працівники Т-ва „С. Г.": агрономи-суспільники, кооператори та громадські діячі.

Збірник видається під протекторатом У к р а ї нської Вільної Академії Наук у Ню Йорку. Вступне слово написав президент УВАН проф. д-р О. Архімович, який так оцінює матеріял, поданий у Збірнику: „В цілому Збірник це пам'ятка про знаменну епоху, що вже відійшла і являє собою перводжерельний матеріял для історичного вивчення сільсько - господарських умов на західньоукраїнських землях у першу половину XX сторіччя". Збірник матиме понад 600 сторінок друку із 131 світлиною та к о л ьоровою мапою західньоукраїнських земель, із зазначенням осередків філій Т-ва „Сільський Господар". Тверда оправа. Наклад 750 примірників. На заклики Ред. Кол. та Фінансової Комісії в пресі, як громадянство, так і українські установи прийшли із щедрими пожертвами на видавничий фонд. Одначе для покриття коштів друку нам ще бракує 500 дол. Тому Ред. Кол. і Фінансова Комісія звертається до громадянства й установ прийти з посильною пожертвою або передплатою Збірника, що виносить 10 дол за примірник. Збірник появиться друком у червні б. р.

Гроші просимо надсилати в ЗСА: Ukrainian Savings & Loan Ass'n, 1321 W. Lindley Ave., Philadelphia, Pa. 19140, Account No.: 2865.

В Канаді: North Winnipeg Soriety, 544 Selkirg Avenue, Winnipeg 4, Man., Account No.: 186.

Редакційна Колеґія та Фінансова Комісія

У Мюнхені провадиться підготова до літніх Курсів Українознавства УВУ

Мюнхен. — Як і в минулих роках, так і цього літа в липні тут відбудеться Курси Українознавства при Українському Вільному Університеті, який дістає субсидії від уряду Зах. Німеччини та є визнаною урядом науковою інституцією. Літній курс відбудеться з ініціятиви Централі Студентських Українських Організацій та УВУ. Ректор УВУ д-р Вол. Янів і правління УВУ запросило на виклади 26 українських науковців і політиків, котрі будуть викладати для української студентської молоді, що з'їдеться на Курс українознавства з різних країн світу. Лекції читатимуть такі запрошені особи: проф. д-р В. Кубійович, д-р Я. Рудницький, д-р Р. Єндик, доц. М. Гоцій, д-р Наталя Полонська - Василенко, д-р П. Феденко, д-р І. Жеґуц, інж. А. Жуковський, ред. М. Добрянський з радіо „Свободи", мгр. А. Ребет, д-р А. Білинський, д-р В. Орелецький, д-р К. Соколюк, ред. І. Кошелівець, д-р Анна-Галя Горбач, д-р Ю. Блохін-Бойко, о. д-р І. Гриньох, д-р А. Вирста, мгр. Б. Левицький, др К. Митрович, д-р О. Кульчицький, д-р В. Янів, д-р Г. Васькович, доц. О. Фіґоль, мгр. О. Штуль - Жданович, запрошено також д-ра В. Голубничого, д-ра І. Витановича та ін. Крім викладів, передбачається провести симпозіюм на тему „Українські студенти, роджені поза Україною, в часі поїздок в УССР". Високошкільні літні Курси Українознавства в Мюнхені триватимуть від 7 до 25 липня, про що пові- до 25 липня, про що повідомлено з рамени УВУ. Зміст дачів на них підготовив Вільний Український Університет, а ЦЕСУС дбає про учасників - українських студентів. Як сказано в обіжнику УВУ, підписаному проф. В. Яновим, у цій справі дотепер „найбільше меткости та ініціятиви виявила Українська Студентська Громада у Ню Йорку".

Вишкіл учителів української мови публічних шкіл Манітоби

З а х одами Українського Відділу Союзу Учителів Манітоби в тижні від 7 до 2-го квітня 1969 року відбувся у Вінніпеґу курс для вишколу учителів української мови за зоров-слуховою методою Чилтона-Дідіє. Як відомо, цю модерну методу, заходами КУК, адоптував проф Яр Славутич до навчання української мови і в цьому біжучому шкільному році, за дозволом міністерств виховання, її стосується для навчання української мови в кількадеезтьох експериментальних клясах сьомого і восьмого ступня в провінціях: Альберта, Манітоба і Саскачеван. Висліди цих експериментальних кляс були дуже високо оцінені шкільною владою і вже признано офіційний статус для методи Чилтон-Дідіє в усіх вище названих трьох провінціях Канади для навчання української мови в наступному шкільному році 1969/70. В цьогорічних клясах публічних шкіл Альберти, Манітоби і Саскачевану навчалось понад 4,000 українських дітей української мови, в чому було близько 1,000 дітей в експерементальних клясах сьомого і восьмого ступня за цією зорово-слуховою методою. Передбачається, що в наступному шкільному році це число збільшиться на 2 — 3 тисячі дітей.

На фотознимці, побіч представників Президії КУК, Шкільної Ради КУК та місцевої української преси, є 20 учителів державних шкіл Манітоби і 5 учителів приватних українських шкіл, разом з п. Джоном Лонґом, представником фірми Чилтон у Філядельфії і пані Ромою Франко від Саскачеванського Університету, які обоє були викладачами і провадили цей вишкільний курс. Між учителями, що перейшли цей курс, є такі учителі від державних шкіл: пані Галя Ґаваґа — Вінніпеґ, пані Віра Марчук — Вінніпеґ, Олександер Назаревич — Вінніпеґ, Володимир Буґера — Вайта, пані Ельза Шевчук — Вайтмавт, панна Леся Чубата — Селкерк, панна Марія Погайдак — Вінніпеґ, сестра Естера — Вінніпеґ, пані Лідія Раковська — Ст. Боніфас, пані Юлія Роборецька — Арборґ, сестра Антоніна — Вінніпеґ, сестра Маріянна — Вінніпеґ, пані Ольга Ковальчук — Овкберн, пані Марія Паньків — Вінніпеґ, Богдан Кубракович — Ґимлі, пані Галина Богонос — Вінніпеґ, Володимир Когут — Транскона, Василь Степанюк — Вінніпеґ, Василь Процюк — Вінніпеґ, пані Доротея Білаш — Вінніпеґ.

З рідних шкіл цей курс перейшли такі учителі: Богдан Крудько — Вінніпеґ, панна Оксана Мазур — Вінніпеґ, пані Галина Матвіїва — Вінніпеґ, Григорій Миґаль — Форт Вілліям, пані Доротея Папіш і пані Анна Назаревич — Вінніпеґ. Подібні курси передбачено на червень в Саскатуні і на серпень в Едмонтоні.

Я. К.

Краля СУЖ Канади обрана князівною канадійської преси

Торонто. — Управа Спілки Українських Журналістів Канади інформує: одною із атракцій у програмі Тижня Канадійської Преси, що відбувається щороку в Торонті, є т. зв. „Міс Байлайн Болл", на якому окреме жюрі вибирає з-поміж кандидаток різних торонтських часописів та радіових і телевізійних станцій „Міс Байлайн", кралю преси на п о т о чний рік. Цього року „Міс Байлайн Болл" відбувся 11-го квітня в залях готелю Роял Йорк. У конкурсі на кралю преси взяло участь 15 кандидаток, в тому кралі трьох торонтських щоденників, трьох радіо - телевізійних станцій, двох фахових англомовних часописів і семи часописів етнічної преси. Від Спілки Українських Журналістів взяла участь у конкурсі вибрана на цьогорічному Равті Української Преси у Торонті Краля Української Преси, панна Віра Лихач, яка виступала як „Міс Юкрейніен Прес 1969". Після інтерв'ю з членами жюрі і після показової променади на помості, жюрі проголосило Кралею Преси (Міс Байлайн) на 1969 рік кандидатку радіо - телевізійної станції СіВіСі Сузанну Картер, а Князівнами представницю словенського часопису „Словенська Держава „Маґдалену Резнік і кралю української преси Віру Лихач.

Панна Віра Лихач була обрана Кралею Української Преси на 1969 рік на Равті Української Преси в Торонті, як кандидатка журналу „Вісті Комбатанта". Вона учениця 11-ої кляси торонтської школи, абсольвентка Курсів Українознавства ім. Гр. Сковороди, активний член Пласту і пластової спортової дружини „Ведмедики", співає в хорі „Веснівка", грає на піяно, танцює народні танці, на змаганнях українських молодіжних організацій у Торонті взяла перше місце у всіх спортових конкуренціях як член Пласту (крім мету диском), бере також участю у спорті і хорі своєї середньої школи.

Д-Р АНТІН БАЗАР

(Замість вінка на могилу заслуженого патріота)

Українці Торонта зазнали великої втрати внаслідок несподіваної смерти д-ра Антона Базара, що помер несподівано від серцевого удару 9 листопада 1968 р.

Покійний народився 5 вересня 1898 р. в Настасові, повіт Тернопіль, у селянській заможній родині, що мала 10 синів. До гімназії ходив у Тернополі. Як старшина австрійської армії попав в італійський полон. В 1922 р. виїхав до Чехо - Словаччини, де студіював у Берні ветеринарну академію. Закінчив її як доктор ветеринарних наук у 1927 р., і вернувся до Галичини, але мусів нострифікувати свій диплом.

Як ветеринарний лікар працював 10 літ у Будзанові, повіт Теребовля. Його солідне знання й тактовна поведінка здобула йому пошану серед усього населення. Від жовтня 1939 р. працював як районовий ветер. лікар у Теребовлі. У другій половині 1941 р. став головою повітової управи Теребовлі, наладнав адміністрацію міста й повіту. В 1942 р. обняв у Львові керівництво контролі м'яса на Східню Галичину, став керівником школи інспекторів м'яса. У важких воєнних обставинах завжди боронив земляків від окупантів.

На еміграції був комендантом табору в Ляндеку в Австрії, пізніше в Німеччині, в Деґґендорфі й Діґольфінґу. Радо й безкорисно помагав нашим скитальцям, де міг.

В 1950 р. прибув до Канади, де мусів ще раз нострифікувати свій диплом. Працював з успіхом у великій компанії м'ясних виробів Свіфта в Торонті, за що дістав грамоту - признання й пенсію.

Крім студій брав він живу участь у студентському та громадському житті. Був головою Української Студентської Громади в Берні, брав участь у конгресах Центрального Союзу Українських Студентів. У Будзанові причинився багато до будови Народного Дому, їздив по селах з доповідями про тваринництво. В Торонті належав до Асоціяції Лікарів-Ветеринарів, до УНО, НТШ, був членом парохії св. Йосафата, очолив Місцевий Комітет Теребовлян, що під його проводом розвинув успішну працю, збираючи матеріяли і гроші на видання Теребовельського Збірника. Покійний був визначним фахівцем, невсипущим громадським діячем, щедрим жертводавцем на всі потреби, зокрема свого рідного Настасова.

В його похоронах узяло участь багато людей. Похоронні Богослуження в катедрі св. Йосафата відправив Преосв. Кир Ісидор з численним духовенством. Зворушливу промову виголосив о. В. Шараневич, що підкреслив особисті прикмети покійного, його активну любов ближніх. Над могилою прощав покійного п. А. Коберницький, голова Комітету Теребовлян, від рідних — його своняк, від Т-ва Лікарів - Ветеринарів — д-р Мостпанюк, від УНО — мгр Мастикаш. В часі поминального обіду приявні згадували покійного теплими словами, зложили пожертви на Теребовельський Збірник і на Фонд Шевченківської Фундації у Вінніпеґу ім. д-ра А. Базара. Відійшов від української громади щирий патріот, чоловіколюбець, великий праведник що помагав усім безкорисно, морально й матеріяльно, залишаючи глибокий жаль.

Вічна Тобі Пам'ять!

А земля канадійська, яка Тебе пригорнула в свої обійми, хай буде Тобі легкою і наче рідною!

д-р Ст. Г.

Українці зустрілися з відомим Пітером Вортінґтоном

Торонто. — Заходами Об'єднання українських канадійських підприємців і професіоналістів, 1-го травня відбулась у Торонті зустріч понад 100 українських діячів і журналістів з відомим канадійським журналістом Пітером Вортінґтоном, з редакції англомовного щоденника „Телеграм". Впродовж двох років він був кореспондентом свого щоденника у Москві, бував також у Києві та добре вивчив СССР, писав і пише на теми національно-визвольних рухів у новочасній російській імперії. Гостя представив голова Об'єднання адв. С. Фроляк, після чого П. Вортінґтон відповідав на запитання, виявляючи тонке знання підсовєтської дійсности, подвійну гру Москви, яка вдома нищить нації, а за кордоном підтримує національні рухи, намагаючись використати їх для „комунізму". П. Вортінґтон є прихильником усіх поневолених народів, а не спеціяльно українців чи кого іншого. Він вважає, що українська етнічна група мусить у Канаді виступати спільно в обороні прав України, а не розрізнено, бо з порізненими не рахуються.

ПАМ'ЯТНИК НА МОГИЛІ СИМОНА ПЕТЛЮРИ — РОБОТИ АРХ. О. НАЗАРЦЯ

Чикаґо. — Журнал - місячник УАПЦеркви, Соборноправної, „Православний Українець" у ч. 113/1969 р. опублікував інформацію про автора проєкту пам'ятника на могилі сл. п. Головного Отамана Армії УНР Симона Петлюри в Парижі. Пам'ятник, що замінив звичайну надмогильну плиту, проєктував не скульптор Юрій Крук, як раніше помилково подавалось, а інженер-архітект О. Назарець. У цей пам'ятник на кладовищі Перляшез вмонтовано бюст-погруддя сл. п. С. Петлюри.

Квартет „Каравана" закінчує турне

Ірвінґтон (Ю. Т.). — Виступами у Чикаґо 17-го травня та у Міннеаполісі 18-го травня, відомий квартет „Каравана" закінчує свою успішну весняну концертову туру по майже усіх східніх більших скупченнях українців.

Членам квартету: Б. Бемкові, М. Длябозі, О. Гельбікові, Л. Калиничеві та їхній принадній молоденькій піяністці Марійці Ґечі належиться велике признання за наполегливу працю та вклад в українську музику і спів легкого жанру, якого брак так туже відчувається у нашому музичному світі. Власними композиціями та словами, ориґінальною інтерпретацією, чутливим ритмом, свобідною, але при тому інтеліґентною поведінкою на сцені, дібраними і добре зіспіваними голосами, вкінці цікавим репертуаром, молоді члени квартету знайшли велике признання серед вдячних слухачів і серед рецензентів у нашій пресі.

„Каравана" — це одинокий український чоловічий квартет ревелерсів у вільному світі, тому з нагоди закінчення весняної тури, яка носила назву „Каравана співго квартету кріпкого здоров'я та витривалости у так корисній праці! 17-го і 18-го травня наше суспільство в Чикаґо та Міннеаполісі буде мати нагоду вислухати два останні вечора ритму, пісні та гумору весняної тури квартету „Каравана".

Ю. Т.

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ

ПРО МИСТЕЦТВО КЕРІВНИКА „КАРАВАНИ"

У щоденнику „Свобода" з 6-го травня 1969 р. у рецензії про Нюйоркський Літературно - Мистецький Ярмарок, згадано про квартет „Каравану" під мистецьким керівництвом обдарованого композитора легкого жанру М. Длябоги"... Правдою є, що більшість теперішнього репертуару квартету „Каравана" становлять мої композиції, але мистецьким керівником квартету я не був і не є.

Михайло Длябога

Український Народний Союз

НАЙСТАРША І НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА БРАТЕРСЬКО-ЗАПОМОГОВА УСТАНОВА В СВІТІ

75-РІЧЧЯ 1894 — 1969 СВОЄЇ СЛУЖБИ НАРОДОВІ

ШАМОКІН, ПА.

СУБОТА, 31-ГО ТРАВНЯ 1969
ГОД. 3-ТЯ ПО ПОЛ.:

ЦЕРКОВНІ ВІДПРАВИ І ДЕДИКАЦІЯ ПАМ'ЯТНИКА ПІОНЕРАМ

УКРАЇНСЬКА КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА ПРЕОБРАЖЕННЯ ГОСПОДНЬОГО
303 Н. Шамокін вулиця, Шамокін, Па.

ГОД. 6-ТА ПО ПОЛ.:

ЮВІЛЕЙНИЙ БЕНКЕТ І КОНЦЕРТ

ЗАЛЯ АМЕРИКАНСЬКОГО ЛЕҐІОНУ
Індепенденс вулиця, Шамокін, Па.

НЕДІЛЯ, 1-ГО ЧЕРВНЯ 1969 В ЛЕЙКВУД ПАРК, БАРНСВІЛ, ПА.

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В ПЕНСИЛЬВЕНІЇ

(ОФІЦІЙНО ПРОГОЛОШЕНИЙ ГУБЕРНАТОРОМ РЕЙМОНДОМ П. ШЕЙФЕРОМ)

ГОД. 11-ТА РАНО І 1:30 ПО ПОЛУДНІ

ЦЕРКОВНІ ВІДПРАВИ

ГОД. 2-ТА ПО ПОЛ.:

ЮВІЛЕЙНИЙ ФЕСТИВАЛЬ

ВИСТУПИ ХОРІВ І ТАНЦЮВАЛЬНИХ АНСАМБЛІВ
Головний промовець — заступник губернатора РЕЙМОНД БРОДЕРИК

ГОД. 5-ТА ПО ПОЛ.:

ЗАБАВА

ПРИ ЗВУКАХ ОРКЕСТРИ Б. УРБАНА

Програма Фестивалю передаватиметься „живцем" через радіостанцію WMBT в ШЕНАНДОА від год. 1:30 до 3:30 по полудні.

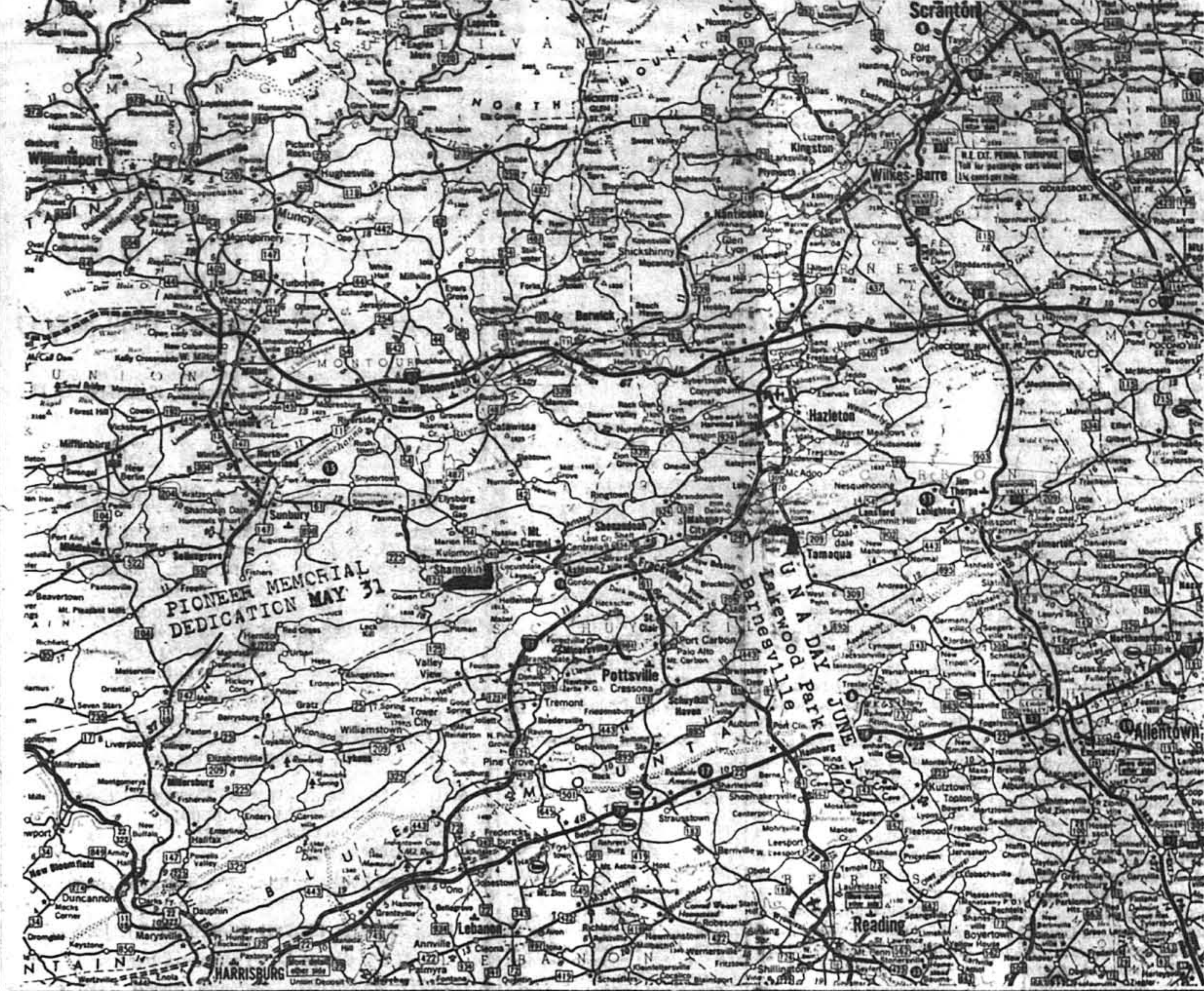
Світлина Андрія Добрянського в „Ню Йорк Таймсі"

Андрій Добрянський

Ню Йорк. — У мистецькій секції недільного видання „Ню Йорк Таймсу" з 4-го травня ц. р. поміщено велику світлину відомого українського співака, бас-баритона Андрія Добрянського, в ролі сліпого короля в опері „Любов трьох королів" композитора Монтемецці, яку 8, 9 і 10-го травня ставили в Колюмбійському університеті. На згаданій світлині наш співак зфотографований із Марісю Трафіканте. Андрій Добрянський це вже другий український артист, який удостоївся рідкої чести, що його світлину поміщує „Ню Йорк Таймс". Першим був недавно челіст - гітарист Доріян Рудницький. Як відомо, Андрій Добрянський виступить незабаром в опері Антона Рудницького „Анна Ярославна" до лібретта Леоніда Полтави в подвійній ролі: князя Ярослава Мудрого та Кардинала Парижу. Прем'єра відбудеться 24-го травня в Карнегі Гол в Ню Йорку і 25-го травня в Тавн Гол у Філядельфії.

ШЛЯХИ ДОЇЗДУ ДО ШАМОКІН ТА В РАЙОН ТВЕРДОГО ВУГІЛЛЯ В ПЕНСИЛЬВЕНІЇ, ДЕ 75 РОКІВ ТОМУ БУВ ЗОРГАНІЗОВАНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ ТА ДЕ ТЕПЕР, 31-ГО ТРАВНЯ І 1-ГО ЧЕРВНЯ 1969 РОКУ, ВІДБУДУТЬСЯ З ТІЄЇ НАГОДИ ВЕЛИКІ ЮВІЛЕЙНІ СВЯТКУВАННЯ.

ТЕКСТ ПРОКЛЯМАЦІЇ „ДНЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ" В СТЕЙТІ ПЕНСИЛЬВЕНІЯ

COMMONWEALTH OF PENNSYLVANIA
GOVERNOR'S OFFICE
HARRRISBURG

January 21, 1969

GREETINGS:

The Ukrainian National Association will celebrate its 75th Anniversary on June 1, 1969 at a Festival at Lakewood Park in Barnesville. Preceding this event, a special concert will be held at Town Hall in Philadelphia and a monument honoring U.N.A. pioneers will be dedicated in Shamokin.

This organization has 117 Branches in Pennsylvania, representing over 17,000 members. Its dedicated efforts toward a final goal of freedom for the brave people of Ukraine and throughout the world, who still bear the oppression of tyranny, are most commendable.

Therefore, in honor of the organization's 75th Anniversary and in the hope that freedom for all will someday prevail, I designate June 1, 1969 as UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION DAY in Pennsylvania and call the attention of our citizens to the important work of the Association.

RAYMOND P. SHAFER
GOVERNOR

ГОТЕЛЕВІ ПРИМІЩЕННЯ В ШАМОКІНІ ТА ОКОЛИЦІ, ЩО ЇХ ПОВИННІ НАПЕРЕД ЗАМОВЛЯТИ УЧАСНИКИ ЮВІЛЕЙНИХ СВЯТКУВАНЬ З НАГОДИ 75-РІЧЧЯ УНС В ЦЬОМУ РАЙОНІ 31-ГО ТРАВНЯ І 1-ГО ЧЕРВНЯ 1969.

Hotel Accommodations In Shamokin Area

JAMES MADISON HOTEL — 612 N. Shamokin St., Shamokin, Pa. — tel. 717-648-4695
HOTEL MARKO — Main St. Ashland, Pa. — 14 miles from Shamokin — Rt. 61 — tel. 717-875-3531 (Ukrainian Owned)
NATALIA MOTEL — R.D. #2,Lehighton, Pa. — tel. 215-377-1823 (Ukrainian Owned)
SHAMOKIN DAM, PA. — Routes 11 and 15 — 18 miles from Shamokin
HOLIDAY INN — tel. 717-743-1111
PHILLIPS MOTEL
SUSQUEHANNA MOTEL
GOLDEN ARROW MOTEL
ACORN MOTEL
HOLIDAY INN — Danville, Pa. — Route 80 — 16 miles from Shamokin
PINE BURR INN — Atlas, Pa. — Rt. 61 — 6 miles from Shamokin — tel. 717-339-3870
BELGRAE HOTEL — 2nd and Maple Sts. — Mt. Carmel, Pa. — 8 miles from Shamokin — tel. 717-339-9808
VISINTAINER'S MOTEL — 4th and Maple Sts — Mt. Carmel, Pa. — tel. 717-339-1262
HOLIDAY INN — Route 309, Hazelton, Pa. — tel. 717-455-2061
NECHO ALLEN HOTEL — Pottsville, Pa. — tel. 717-622-6211

RESTAURANT ACCOMMODATIONS IN SHAMOKIN AREA
COX RESTAURANT — Elysburg, Pa. — 7 miles from Shamokin
JEPKO'S — THREE PONDS — Elysburg, Pa. — 7 miles from Shamokin (Ukrainian owned)
OLGA'S RESTAURANT — 500 S. Vine St., Shamokin — tel. 717-648-9222 (Ukrainian owned)
AUMAN'S RESTAURANT — Paxinos, Pa. — 5 miles from Shamokin — tel. 717-648-9695
BOSTON SEA FOOD — 325 N. Shamokin St., Shamokin — tel. 717-648-9235
SHIPE'S SEA FOOD BAR — 707 N. Market St. Shamokin — tel. 717-648-9375

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР ІРЕНИ КНИШ

Українське жіноцтво Гемілтону (Канада) влаштувало Вечір відомої дослідниці жіночого руху, проф. Ірени Книш 25 квітня в залі церкви св. Духа. Ініціятива вийшла від голови ЛУКЖ, п. Анни Полоз, програму й гостину влаштовано спільно з „Гуртком Книголюбительок", голова якого п. Марія Ганас виголосила доповідь про громадську й письменницьку діяльність гості. Авторка виступила з читанням найновіших праць, а під час прийняття розвинулася жвава гутірка. У вечорі взяли участь представниці інших жіночих організацій, включно з головою КУК, п. Галиною Лазарович. Прибули також о. парох Тарас Гарасимчук та гості з-поза організацій. При показі видань, приявні зголосили передплати на нову книжку проф. Ірени Книш п. н. „Відгуки часу".

УКРАЇНСЬКЕ ШКІЛЬНИЦТВО В ЕДМОНТОНІ

Едмонтон. — Українців у цьому великому канадійському місті є 39 000 осіб, „але діти українських батьків мають в цілому Едмонтоні тільки дві кляси української мови — одну в публічній, другу в сепаратній школах", заявив доповідач о. В. Тарнавський на Свяченому в парафії св. Юрія. Його стурбовану промову опублікував тижневик „Українські Вісті" в Едмонтоні з 1-го травня. Є змога дістати права на вивчення української мови ще в 4 публічних школах, як це ствердила делегація Шкільної Ради при КУК.

ПІСНЯ ВІДРОДЖЕНОЇ ДУШІ

Любов до краси, а за тим до свойого народнього мистецтва, це один з найважливіших чинників, що не дали українському народові щезнути в історичних заливах азійських орд та хижих европейських потуг. Той чинник спинює теж поважно процес денаціоналізації нашої еміграції. Коли наш емігрант опиниться серед моря чужонаціонального елементу і поволі затрачує свої етнічні питоменності, то вистане, як на лінії його зору й слуху він стріне гарні зразки свойого рідного народнього мистецтва, вишивку, різьбу, картину, книжку, пісню, музику, п'єсу, чи момент традиції і звичаю — він спинює на них свою увагу, його душа починає грати милими споминами про все з рідної хати, народу й краю, приспана його душа будиться й випростовується.

Побуваючи останніми днями на вугликопських та фармерських теренах північно - східньої Пенсилвенії, де віддавна спинялося й усадовлювалося на працю і життя багато наших емігрантів, я стрінувся з явищем, що мабуть потверджує повищі мої думки.

В районі Мек-Еду й Скрентону, у кількох свідоміших українців зродилася ініціятива маніфестаційно вшанувати великого сина України Тараса Шевченка. Ця думка скоро полонила Лігу Українців Католиків того терену, а зокрема її голову, тут родженого Степана Поступака, до ревної співпраці дійшло Об'єднання Організацій Північно-Східньої Пенсилвенії, очоленої Антоном Батюком, палкий ентузіязм і запопадливі труди донесли до цього великого й шляхотнего діла відділ Союзу Українок Америки з Бетлегемі і відділи Українського Золотого Хреста та ОДВУ з Лігайтону, і — після кількатижневої енергійної підготови, при пристрасній пропаганді, що її вели церкви обох віровизнань, всі організації терену й ряд організаторів в неділю 16-го березня ц. р. в великих двох залях О'Лієрс Кендллайт, Гецлтон Мек-Еду Гайвей заманіфестувалося все українство тих теренів двома гарними й зворушливими імпрезами, поклоном перед геніяльною постатю Т. Шевченка, прекрасно підготованим і виведеним концертом і чудовою виставкою плодів української народної творчости.

На концерті, о. Богдан Левицький виголосив перед понад 600 слухачами, з глибоким відчуттям і знаменито опрацьований доклад про Шевченка українською мовою. Степан Поступак, теж достойно, доклада мовою англійською. В мистецькій частині виявили дуже милу участь церковні хори — мішаний з Олифанту, жіночий з Бервіку і молодечий з Мек-Еду. Концерт дав перше високе одушевлення громадянам, що від ранку довгими струмками авт поспішно спливали з гір, селищ та містечок на своє горде культурне свято.

А в другій залі, через яку пройшло понад півтори тисячі глядачів багатьох національних груп, за око и душу вхопили їх багаті скарби витвору української мистецької душі, що вповні претенсіонально й владно розляглися високо - естетичним укладом на многих столах і стояках просторого приміщення. До сліз радісно й гордо сіяв зір наших пань, що зібрали й показували цю всю красоту та Степана Поступака, що вже й мови не знав української, а який став головним організатором того тріюмфального нашого дня, на бічному терені Пенсилвенії. З тремтінням голосу і в національній відродженій самопошані показував старий робітник своїм дітям і внукам шедеври української вишивки, різьби, писанки, мальованої кераміки, народної ноші, прикрас світських і церковних, картин — особливо кисти Шевченка, а далі повагу української книжки — від малої брошури до імпозантних томів літературних комплетів та енциклопедії, журнали й пресу. А показуючи їм те все, він гордо повчав нащадків, що воно наше, рідне, українське, що навіть той мистецько різьблений кивот, привезений з каплиці св. Андрія з Лігайтону то діло українських рук. П'ять годин місцева радіовисильня безустанку голосила теренові про те, що виводили тоді українці своєю духовістю. А я, пробігаючи ще кількома наступними днями сусідні околиці й доми, чув лиш одушевлені мови про те українське свято, які слухав я як пісні відродженої душі.

Микола Бігун

Українська „Трипільська культура" була розповсюджена також у Польщі, Румунії і Молдавії

Київ. — Археологи різних східньоевропейських країн знаходять більше й більше доказів існування великої дохристиянської української культури, відомої після знахідок біля села Трипілля на Київщині під назвою Трипільської культури. Цю культуру створили українські прапредки, які заселювали Правобережжя і Лівобережжя України в до-княжих часах, обабіч Дніпра. Найновіші знахідки пам'яток цієї культури відкрито під час розкопів і на території Румунії та Молдавії, а тепер і в Польщі, куди сягали наддніпрянські впливи. Журнал „Україна" з березня 1969 р. повідомив наступне: „Польська преса повідомила про сенсаційну знахідку в Камені Луканськім у Сандомирському повіті. Досліджуючи неолітичні стоянки межі IV й III тисячоліть до н. е., археологи виявили чотири фрагменти оригінальної кераміки. Встановлено, що це — уламки посуду трипільської культури. Знахідка свідчить, що контакти домінуючої в Польщі культури лійчастого посуду з трипільською сягають багато далі на захід, ніж вважалося досі. Вони перейшли не тільки лінію Бугу, але й Віслу. Трипільська культура, як відомо, була поширена на Правобережній і частково Лівобережній Україні, в Молдавії та Румунії".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

П'ЯТНИЦЯ, 16-го ТРАВНЯ 1969 р.

НЮАРК-ІРВІНГТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 371 Відд. о год. 7:30 веч. в залі УНДому, 140 Prospect Ave., Irvington, N. J. Проситься чл. вплачувати вкладки на зборах. — Стефанія Стеців, предс., Марія Герус, кас., Ю. Баранюк, фін. секр.

СУБОТА, 17-го ТРАВНЯ 1969 р.

НЮ ЙОРК, Н. Й. 1-ші квартальні збори Укр. Допомогового Т-ва Дністер — 361 Відд. о год. 7:30 веч. у власній домівці при 119 Ave. "A". На зборах будуть прочитані і передискутовані організаційні, фінансові та бенефітові звіти, як також біжучі справи. Проситься чл. прибути на ці збори та вирівняти залеглі вкладки. — П. Кучма, предс., В. Яськів, секр.

НЕДІЛЯ, 18-го ТРАВНЯ 1969 р.

ПАТЕРСОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Т. Шевченка — 64 Відд. о год. 2:30 по пол. у Вінярського при 482 Мейн стр. Проситься чл. прибути на збори. — І. Бурний, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Збори Т-ва Подільська Січ — 8 Відд. о год. 2-ій по пол. Проситься чл. прибути на збори і вирівняти залеглі вкладки та приєднувати нових членів. В. Козіцький, предс., П. Гарасимів, заст., В. Мандзій, секр.

ДІТРОЙТ, Міш. Місячні збори Б-ва св. о. Миколая — 175 Відд. о год. 1-ій по пол. в УНДомі при вул. Маргін. Проситься чл. прибути і вирівняти чл. вкладки. — Управа.

MANVILLE, N.J. Місячні збори Т-ва Т. Шевченка — 349 Відд. о год. 2-ій по пол. в домі М. Габера, Washington Ave. Проситься чл. прибути на збори. Управа Відділу: Й. Герeчка, гол., Т. Трензилюк, заст. гол. В. Бойко, касир, М. Захарко, секр.

ЕЛМАЙРА, СИРАКЮЗИ, ЮТИКА І ОКОЛИЦЯ!

В неділю, 18-го травня 1969 року

о год. 3-ій по пол.

в залі Українського Американського Народного Клюбу, 156 Горсгерде Булевард, Елмайра, Н. И.

— відбудуться —

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Окружного Комітету Відділів УНС

з міст: Обирн, Бінгемтон, Джансон Ситі, Елмайра, Фултон, Геркімер, Горнел, Літел-Фолс, Ром, Сиракюзи, Ютика та околиці

в яких розміщені Відділи чч.:

21, 38, 39, 58, 121, 192, 202, 215, 263, 271, 283, 317, 330, 398 і 484.

В Зборах повинні взяти участь усі урядовці, конвенційні делегати і представники Відділів УНС.

ПОРЯДОК ЗБОРІВ:

1. Відкриття і вибір президії Зборів;
2. Справоздання з діяльности Округи;
3. Дискусія та уділення довіря уступаючій Управі;
4. Вибір Окружної Управи і Контрольної Комісії;
5. Доповіді головних урядовців;
6. Плян праці на біжучий рік;
7. Закриття Зборів.

Після Зборів відбудеться в тому самому приміщенні

ЮВІЛЕЙНЕ СВЯТО 75-РІЧЧЯ УНСОЮЗУ

В Зборах та Святі візьмуть участь:

ПЕТРО ПУЦИЛО, головний касир УНС і ВОЛОДИМИР ЗАПАРАНЮК, головний радний.

На Збори запрошені також всі члени УНСоюзу та загал Українського Громадянства цілої околиці.

ОКРУЖНА УПРАВА

„СОЮЗІВКА"

ОСЕЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ в КЕРГОНКСОНІ, Н. И.

приймає вписи дітей

у віці від 7 до 11 років

— на —

ДИТЯЧУ ОСЕЛЮ

яка триватиме

для ДІВЧАТ — від 21-го червня — 12-го липня 1969 року

для ХЛОПЦІВ — від 13-го липня — 3 серпня 1969 року

По ближчі інформації та за аплікаціями до вивонення, прошу зголошуватись на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION ESTATE
Kerhonkson, N.Y. 12446 — Tel.: (914) 626-5641

Аплікація на прийняття

— на —

КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

на СОЮЗІВЦІ

КЕРГОНКСОН, Н. И.

від 3-27 СЕРПНЯ 1969 року

Ім'я і прізвище: ....
Адреса: ....
Вік: .... Член УНС, Відділ: ....

Знання української мови:

СЛАБО ☐ ЗАДОВІЛЬНО ☐ ДОБРЕ ☐

Залучую на рахунок оплати $..........
(Повна оплата курсів — $120.00. Половину належности треба вплатити із аплікацією).

Аплікації висилати на адресу:
UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION ESTATE
Kerhonkson, N.Y. 12446 Tel.: (914) 626-5641

Якщо ваше забезпечення кінчається, забезпечіться негайно наново. Не залишайтеся ні одного для без забезпечення. Нещастя приходить ненадійно. УНСоюз заповнить вам найкраще і найдешевше забезпечення.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Д-Р ЛУКА ЛУЦІВ

ІВАН ФРАНКО — БОРЕЦЬ ЗА НАЦІОНАЛЬНУ І СОЦІЯЛЬНУ СПРАВЕДЛИВІСТЬ

Праця охоплює цілість життя, діяльности і творчости Івана Франка, починаючи від його дитячих і юнацьких літ аж по останні роки поета. Біографію і творчість розглядає автор на основі поетових творів і висловів самого Івана Франка. Автор наводить їх думки і погляди окремих франкознавців дореволюційних і післяреволюційних, як також сучасних підсовєтських. Шість повних сторінок друку обіймає реєстр давньої і сучасної літератури про Івана Франка, яку використав автор.

Книжка повинна бути в кожній українській хаті.
654 сторів друку. Тверда оправа. Ціна $9.50.

Замовлення і належність слати:
"SVOBODA", 81-83 Grand Street (P.O.Box 346), JERSEY CITY, N.J. 07303

ТАРЗАН, Ч. 6181. Незнані люди недалеко.

??
WE'VE ENOUGH GOLD, PROFESSOR, TO CHARTER A PLANE FOR YOU. HOPE THERE'S ENOUGH WATER IN THE LOWER RIVER TO FLOAT A NEW RAFT.
!!
TARZAN! I SEE MEN DOWN THERE!

Маємо, професоре, досить золота, щоб винаймити для вас літак. Сподіваюся, що в долішній частині ріки буде досить води, щоб спустити нову тратву.

Тарзане! Бачу там в долині людей!